FİNANSAL HESAPLAR RAPORU

VERİ YÖNETİŞİMİ VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2025-IV

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Finansal Hesaplar Nedir?

- Finansal hesaplar, bir ekonomideki varlık ve yükümlülük düzeyini uluslararası standartlar doğrultusunda sektörlere ve finansal araçlara göre gösteren istatistiklerdir. Bu istatistikler; hanehalkının, finansal olmayan kuruluşların, finansal kuruluşların ve genel yönetimin ekonomik faaliyetleri sonucu oluşan finansal varlık ve yükümlülüklerinin yanı sıra sektörlerin birbirleri ve dünyanın geri kalanı ile ilişkilerini göstermektedir. Finansal hesaplar kapsamında üretilen kimden-kime matrisleri sektörler arası ilişkileri kredi, mevduat, menkul kıymet gibi finansal araç bazında göstererek kaynakların sektörler arası nasıl dağıtıldığına ilişkin göstergeler sunmaktadır.
- Finansal hesaplar; sektörlerin bilançolarından yararlanılarak üç aylık dönemler için hazırlanarak konsolide/konsolide olmayan stok ve işlem detayında yayımlanmaktadır.
- Finansal hesaplarda kullanılan bazı tanım ve sınıflamalar aşağıdaki gibidir:
    - **Toplam ekonomi (yurt içi yerleşikler):** Yurt içi yerleşik sektörlerin (finansal olmayan kuruluşlar, finansal kuruluşlar, genel yönetim, hanehalkı, hanehalkına hizmet veren kar amacı olmayan kuruluşlar) toplamından oluşmaktadır.
    - **Dünyanın Geri Kalanı (yurt dışı yerleşikler):** Bir yıldan fazla sürede yurt dışında yerleşik olan tüm gerçek ve tüzel kişilerdir. Finansal hesaplar kapsamında dünyanın geri kalanı sektörünün yurt içi yerleşikler ile yaptığı işlemler sonucu edindiği varlık ve yükümlükler gösterilmektedir.
    - **Stok:** Dönem sonları itibarıyla finansal varlık ve yükümlülük düzeyini ifade etmektedir.
    - **Akım (dönemsel değişim):** İki dönem arasındaki stok farkını, işlem ve değerleme ayrımında göstermektedir.
    - **İşlem:** İlgili dönem için hesaplanan akım rakamından kur ve fiyatlardaki değişim nedeniyle oluşan değerleme etkisinin çıkarılması ile hesaplanır ve iki dönem arasındaki arındırılmış net değişimleri göstermektedir.
    - **Değerleme:** İlgili dönem içerisinde kur ve fiyat etkileri kaynaklı gerçekleşen değişimi ifade etmektedir.
    - **Konsolide/konsolide olmayan:** Konsolide verilerde sektör içi ve aynı sektör grubundaki alt sektörler arasındaki finansal ilişkiler netleştirilmektedir. Konsolide olmayan verilerde tüm işlemler brüt olarak gösterilmektedir. Konsolidasyon yapılmayan tek sektör “dünyanın geri kalanı”dır.
    - **Net finansal değer (net finansal pozisyon):** Finansal varlık toplamından (stoğundan) yükümlülük toplamının çıkarılması ile hesaplanmakta, pozitif ise sektörün nette alacaklı, negatif ise nette borçlu olduğunu göstermektedir.
        - **Net borç veren/net borç alan:** Finansal varlık ediniminden dış finansman kullanımı çıkarılarak hesaplanır. Sonucun pozitif olması sektörün **net borç veren**, negatif olması ise **net borç alan** konumunda olduğunu gösterir.
        - **Finansal varlık edinimi:** İlgili dönem için sektör bazında finansal varlık kalemleri için hesaplanan işlem tutarlarının toplamıdır.
        - **Dış finansman kullanımı:** İlgili dönem için sektör bazında yükümlülükler için hesaplanan toplam işlem tutarıdır.

  Finansal hesaplar yayınında kullanılan tanım, sınıflama ve hesaplama yöntemleri hakkında detaylı yöntemsel bilgi için: Metaveri

2025 4. Çeyrek Gelişmeleri- Özet

Sektörlere ilişkin finansal bilançolara göre, dönem sonu itibarıyla yurt içi yerleşik sektörlerin toplam finansal varlıkları 220 trilyon TL, yükümlülükleri ise 232 trilyon TL düzeyinde gerçekleşmiştir. 2025 dördüncü çeyreği itibarıyla gelişmeler aşağıda özetlenmektedir:

- Türkiye ekonomisinin net finansal pozisyon açığının gayri safi yurt içi hasılaya (GSYİH) oranı bir önceki döneme göre 1,7 puan azalarak %19,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Sektörlerde gerçekleşen net finansal işlemler incelendiğinde, bir önceki çeyrekte GSYİH'nin %1'i ile net borç veren konumunda olan toplam ekonomi, bu çeyrekte GSYİH'nin %3,4'ü oranında net borç alan konumundadır.

Grafik: Sektörler İtibarıyla Net Finansal Pozisyon, Stok (Milyar, TL)

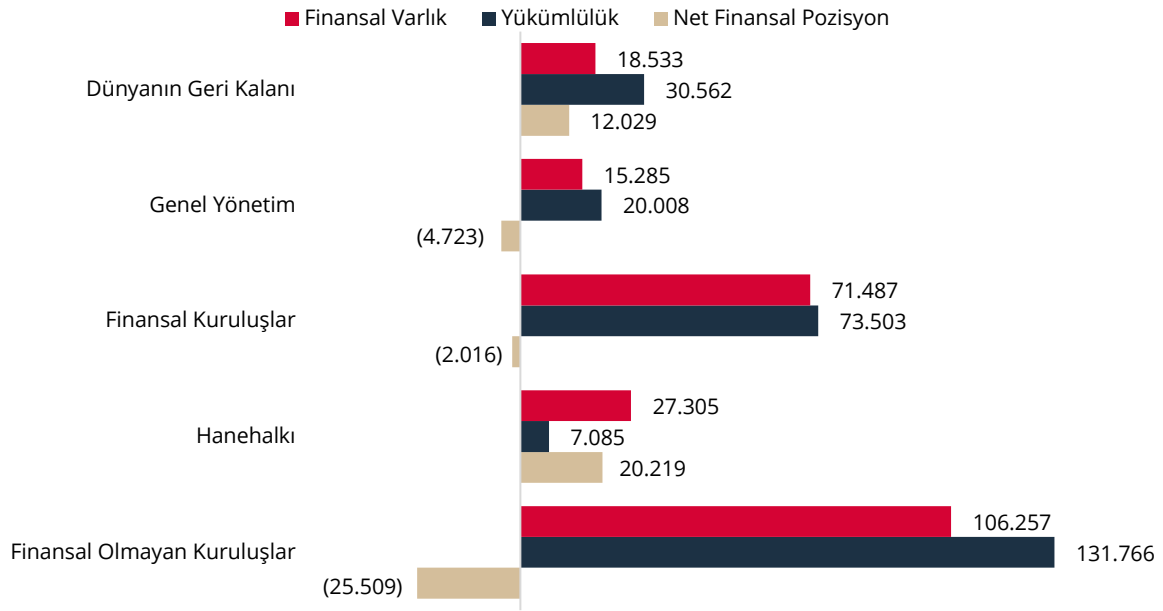

Kaynak: TCMB

- Yurt içi ekonominin sektörel finansal bilançoları incelendiğinde, toplam ekonominin finansal borçlu pozisyonunda olduğu, hanehalkı ve dünyanın geri kalanının yurt içi diğer sektörlerden alacaklı, finansal olmayan kuruluşlar ve genel yönetimin ise diğer sektörlere borçlu pozisyonda olduğu gözlenmiştir.
- Hanehalkı finansal varlıkları arasında para ve mevduat kalemi yaklaşık %54'lük pay ile öne çıkarken, yükümlülüklerin tamamına yakını kredilerden oluşmaktadır.
- Finansal olmayan kuruluşların finansal varlıkları ve yükümlülükleri içinde sırasıyla %51 ve %48'lik pay ile hisse senedi ve özkaynaklar kalemleri belirleyici olmuştur.
- Tüm sektörlerin borçluluk oranları diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında, Türkiye'de yerleşik sektörlerin toplam borcunun düşük seviyede gerçekleştiği görülmektedir. Kredi ve borçlanma senetleri niteliğindeki toplam borcun GSYİH'ye oranı 2025 yılının dördüncü çeyreğinde %93 oranında gerçekleşerek önceki çeyreğe göre sınırlı azalmıştır.

İçindekiler

Finansal Hesaplar Nedir? 1
2025 4. Çeyrek Gelişmeleri- Özet 2
I. Genel Değerlendirme 4
II. Toplam Ekonomi 5
III. Finansal Kuruluşlar 7
IV. Genel Yönetim 8
V. Firmalar (Finansal Olmayan Kuruluşlar) 9
VI. Hanehalkı 11
VII. Kimden-Kime Tabloları 12
VIII. Borçluluk Oranları ve Ülke Karşılaştırmaları 14

finansal.hesaplar@tcmb.gov.tr

I. Genel Değerlendirme

Tablo 1: Net Finansal Pozisyonun Sektörler İtibarıyla Dağılımı (Milyar TL)

	Toplam Ekonomi	Finansal Olmayan Kuruluşlar	Finansal Kuruluşlar	Genel Yönetim	Hanehalkı	Dünyanın Geri Kalanı
Finansal Varlıklar	220.333	106.257	71.487	15.285	27.305	18.533
Yükümlülükler	232.362	131.766	73.503	20.008	7.085	30.562
Net Finansal Pozisyon	-12.029	-25.509	-2.016	-4.723	20.219	12.029

Kaynak: TCMB

2025 yılı dördüncü çeyreği itibarıyla yurt içi ekonominin sektörel finansal bilançoları incelendiğinde; toplam ekonominin finansal borçlu pozisyonunda olduğu, hanehalkı ve dünyanın geri kalanının yurt içi sektörlerden alacaklı, finansal olmayan kuruluşlar ve genel yönetimin ise diğer sektörlere borçlu pozisyonda olduğu gözlenmiştir (Tablo 1, Grafik 1).

Grafik 1: Net Finansal Pozisyonun (Stok) GSYİH'ye Oranı, Sektörler İtibarıyla* (%)

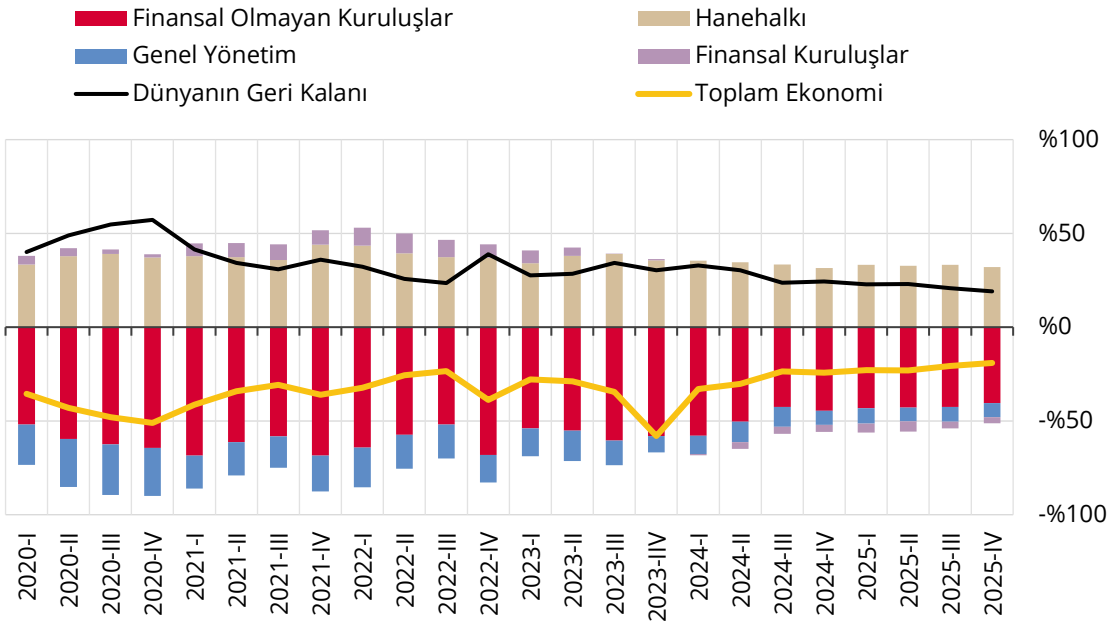

Kaynak: TCMB, TÜİK

(*) Hanehalkı sektörü, hanehalkına hizmet veren kar amacı olmayan kuruluşları da kapsamaktadır.

II. Toplam Ekonomi

Toplam ekonominin finansal varlıkları; 2025 yılı dördüncü çeyreklik döneminde bir önceki döneme göre 15.818 milyar TL artış göstererek 220.333 milyar TL düzeyine yükselmiştir (Grafik 2). İki çeyrek arasındaki artışın 8.298 milyar TL'si işlem kaynaklı, 7.520 milyar TL'si ise varlıklardaki değerlemeden kaynaklıdır. Para ve mevduatlarda kur kaynaklı 2.023 milyar TL, hisse senetleri ve özkaynaklarda (yatırım fonları dahil) kur ve fiyat kaynaklı 3.448 milyar ile borçlanma senetlerinde kur ve fiyat kaynaklı 530 milyar TL pozitif yönlü değerleme gerçekleşmiştir (Grafik 3).

Grafik 2: Finansal Varlıkların Araç Dağılımı, Stok (%)

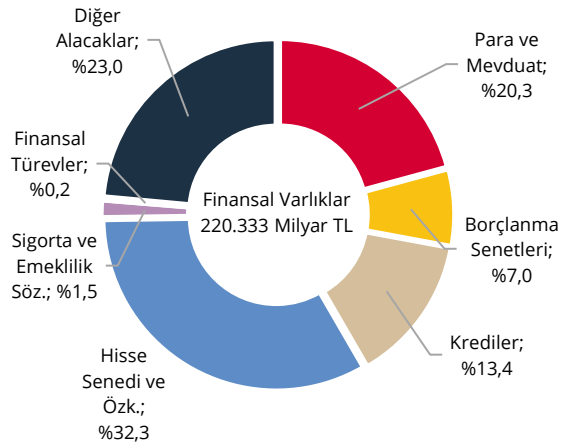

Kaynak: TCMB

Grafik 3: Finansal Varlıklar, Akım (Milyar TL)

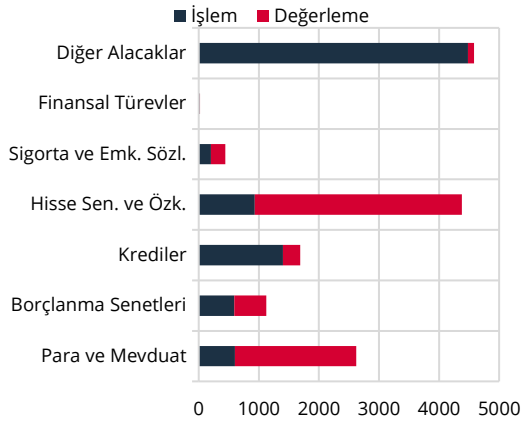

Kaynak: TCMB

Toplam ekonominin finansal yükümlülükleri; 2025 yılı dördüncü çeyreklik döneminde bir önceki döneme göre 15.885 milyar TL artış göstererek 232.362 milyar TL düzeyine yükselmiştir (Grafik 4). İki çeyrek arasındaki artışın 8.917 milyar TL'si işlem kaynaklı, 6.968 milyar TL'si ise yükümlülüklerdeki değerlemeden kaynaklıdır. Değerleme; mevduatlarda kur kaynaklı 1.798 milyar TL, hisse senetleri ve özkaynaklarda (yatırım fonları dahil) kur ve fiyat kaynaklı 3.592 milyar TL, borçlanma senetlerinde fiyat ve kur kaynaklı 668 milyar TL, kredilerde ise kur kaynaklı 557 milyar TL pozitif yönlü olarak gerçekleşmiştir (Grafik 5).

Grafik 4: Yükümlülüklerin Araç Dağılımı, Stok (%)

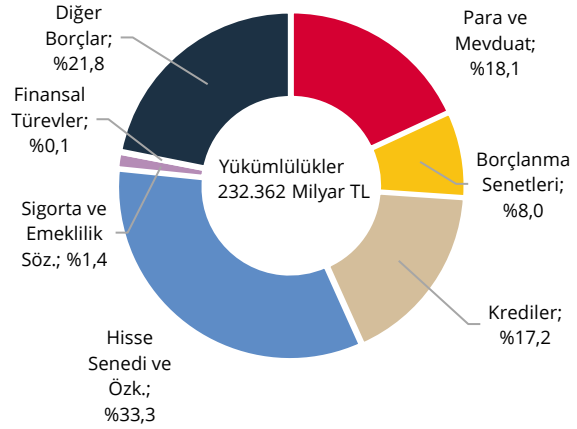

Kaynak: TCMB

Grafik 5: Yükümlülükler, Akım (Milyar TL)

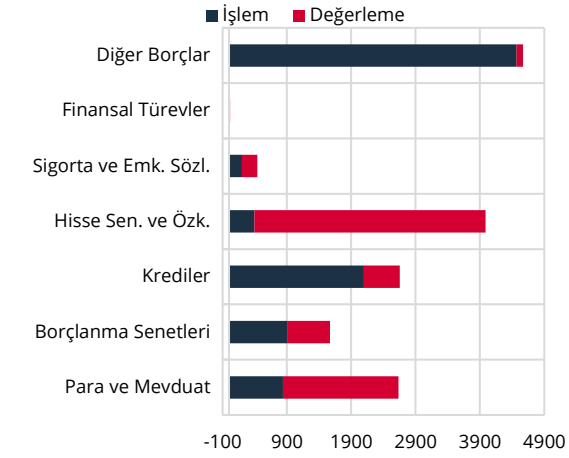

Kaynak: TCMB

Yılın dördüncü çeyreğinde varlık ve yükümlülüklerdeki değişim büyük ölçüde işlem kaynaklı gerçekleşirken; değerleme etkisinin özellikle varlıklar için önceki çeyreğe göre bir miktar arttığı gözlenmektedir (Grafik 6-7).

Grafik 6: Toplam Ekonomi Finansal Varlıklar Dönemsel Değişim (Milyar TL)

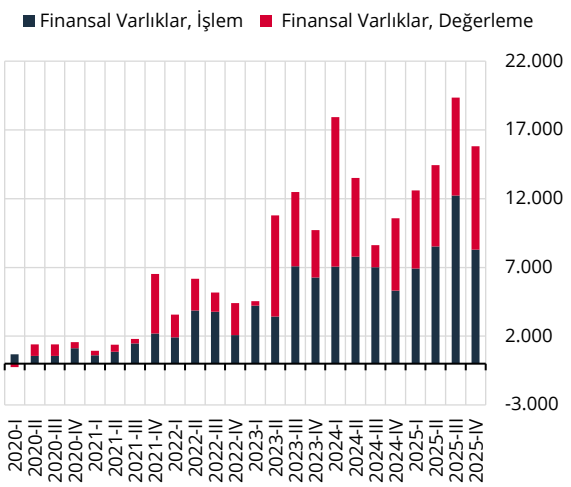

Kaynak: TCMB

Grafik 7: Toplam Ekonomi Yükümlülükler Dönemsel Değişim (Milyar TL)

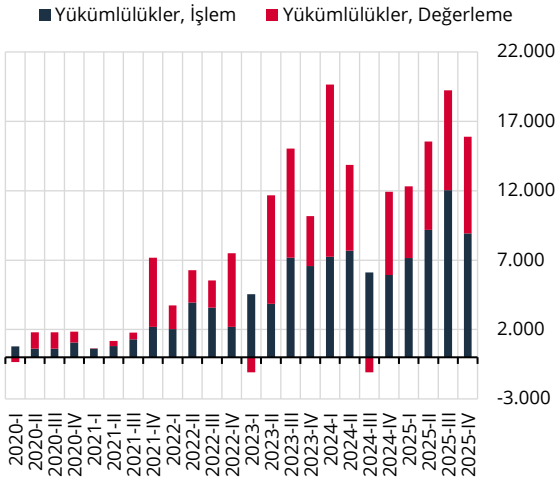

Kaynak: TCMB

Toplam ekonominin net finansal pozisyonu 2025 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 67 milyar TL azalmıştır. Net finansal pozisyondaki değişimde, hisse senedi ve özkaynaklar ile parasal altın ve SDR kalemindeki net değişim varlık yönlü, krediler ve borçlanma senetlerinde net değişim ise yükümlülük yönlü etkili olmuştur (Grafik 8). Sektörün borçlarının GSYİH'ye oranı %93, toplam finansal varlıklara oranı ise %27 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik 9).

Grafik 8: Toplam Ekonomi Net Finansal Pozisyon Değişimi (Milyar TL)

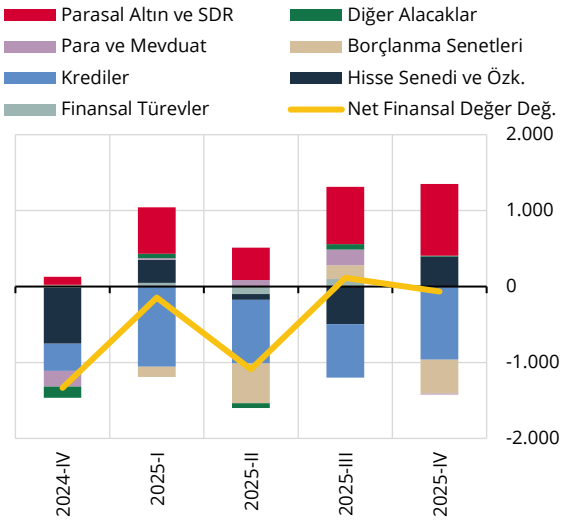

Kaynak: TCMB

Grafik 9: Toplam Ekonomi Borcu* (%)

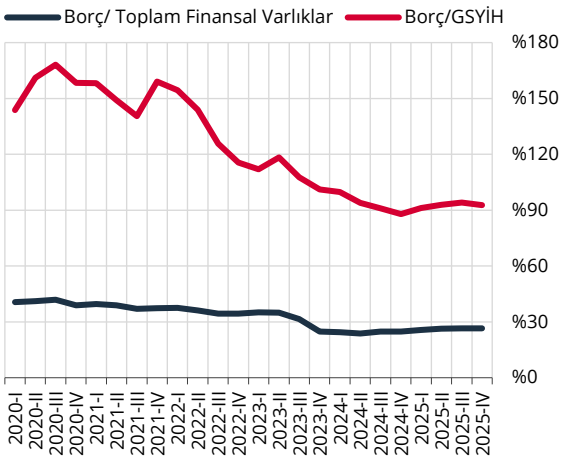

Kaynak: TCMB, TÜİK.

(*) Borçlar; krediler ve borçlanma senetlerinden oluşmaktadır.

III. Finansal Kuruluşlar

Finansal kuruluşların finansal varlıkları 2025 yılı dördüncü çeyreklik döneminde bir önceki döneme göre 4.901 milyar TL artış göstermiş ve 71.487 milyar TL olmuştur (Grafik 10). Söz konusu artış 1.617 milyar TL işlem ile 3.284 milyar TL değerlemeden kaynaklanmıştır (Grafik 11).

Grafik 10: Finansal Varlıkların Araç Dağılımı, Stok (%)

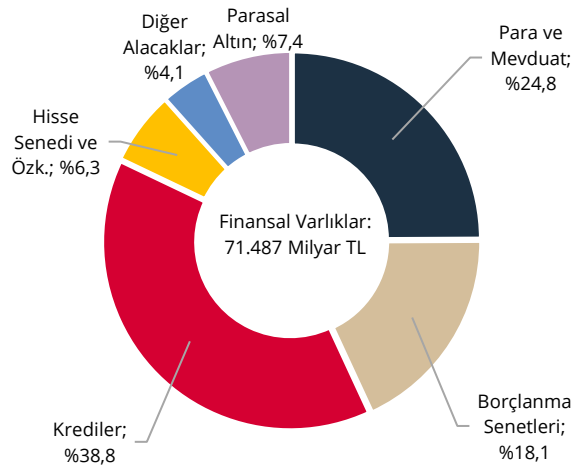

Kaynak: TCMB

Grafik 11: Finansal Varlıklar, Akım (Milyar TL)

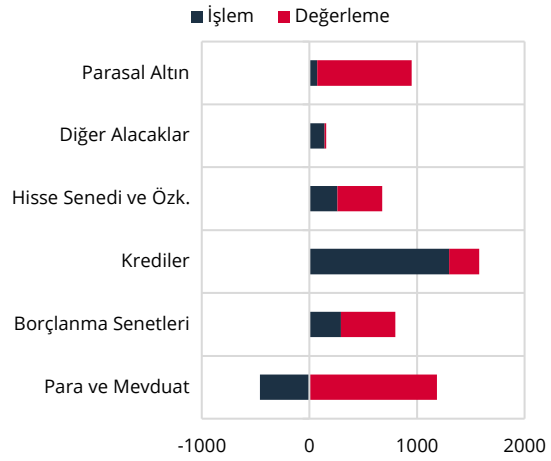

Kaynak: TCMB

Finansal kuruluşların yükümlülükleri ise aynı dönemde 4.852 milyar TL artış göstermiş olup, 73.503 milyar TL düzeyine yükselmiştir (Grafik 12). Bu artışın 1.778 milyar TL'si işlem, 3.074 milyar TL'si ise değerleme kaynaklıdır (Grafik 13).

Grafik 12: Yükümlülüklerin Araç Dağılımı, Stok (%)

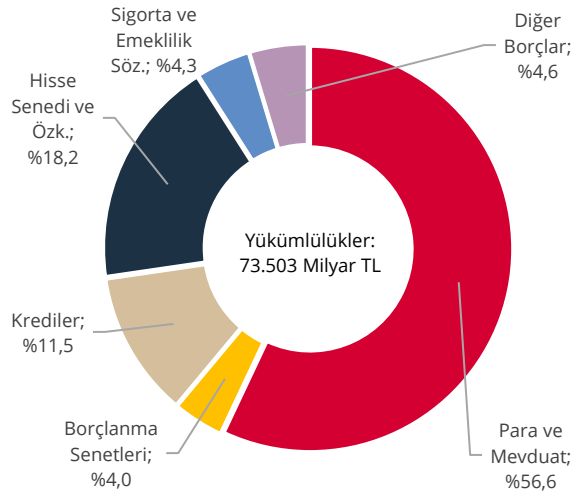

Kaynak: TCMB

Grafik 13: Yükümlülükler, Akım (Milyar TL)

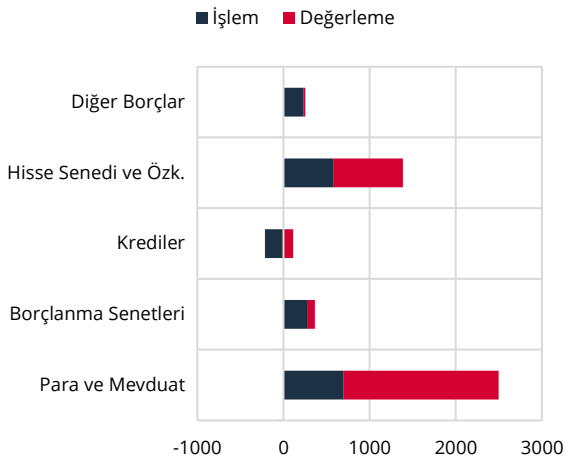

Kaynak: TCMB

IV. Genel Yönetim

Genel yönetimin finansal varlıkları 2025 yılı dördüncü çeyreklik döneminde bir önceki döneme göre 1.696 milyar TL artış göstererek 15.285 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir (Grafik 14). Söz konusu artışın 1.250 milyar TL'si işlemden, 446 milyar TL'si ise değerlemeden kaynaklanmıştır (Grafik 15).

Grafik 14: Finansal Varlıkların Araç Dağılımı, Stok (%)

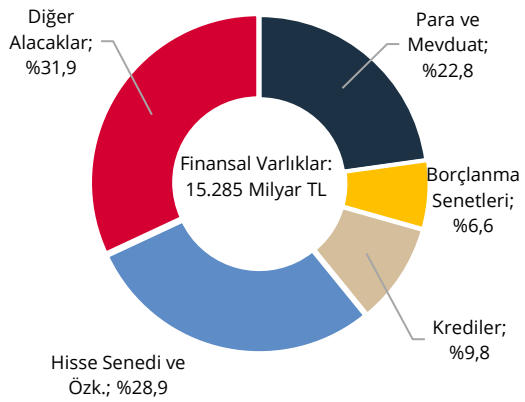

Kaynak: TCMB

Grafik 15: Finansal Varlıklar, Akım (Milyar TL)

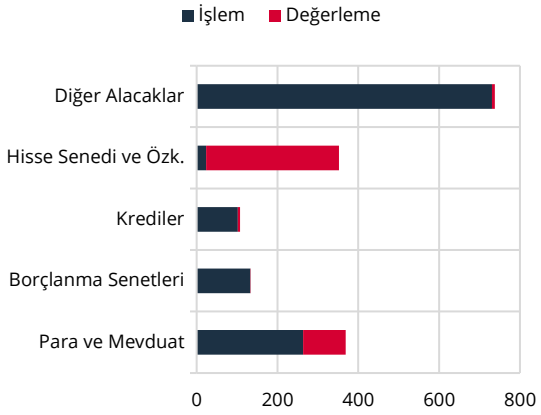

Kaynak: TCMB

Genel yönetimin yükümlülükleri ise aynı dönemde 1.892 milyar TL artış göstermiş olup, 20.008 milyar TL düzeyine yükselmiştir (Grafik 16). Bu artışın 1.258 milyar TL'si işlem, 634 milyar TL'si değerleme kaynaklıdır (Grafik 17).

Grafik 16: Yükümlülüklerin Araç Dağılımı, Stok (%)

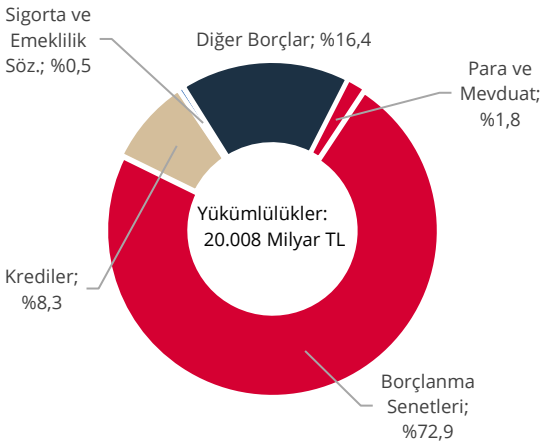

Kaynak: TCMB

Grafik 17: Yükümlülükler, Akım (Milyar TL)

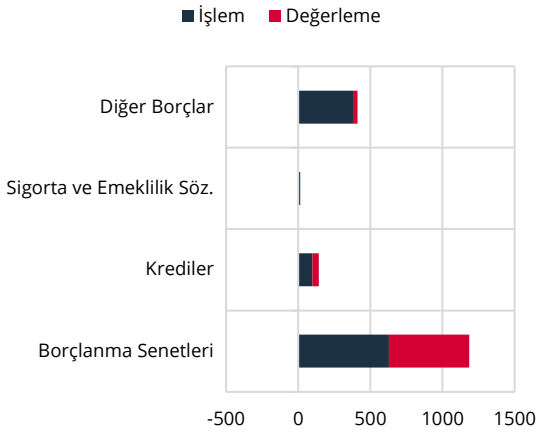

Kaynak: TCMB

V. Firmalar (Finansal Olmayan Kuruluşlar)

Finansal olmayan kuruluşların finansal varlıkları 2025 yılı dördüncü çeyreklik döneminde bir önceki döneme göre 7.373 milyar TL artış göstermiş ve 106.257 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir (Grafik 18). Söz konusu değişimde işlem kaynaklı 4.669 milyar TL ve değerleme kaynaklı 2.704 milyar TL artışlar etkili olmuştur (Grafik 19).

Grafik 18: Finansal Varlıkların Araç Dağılımı, Stok (%)

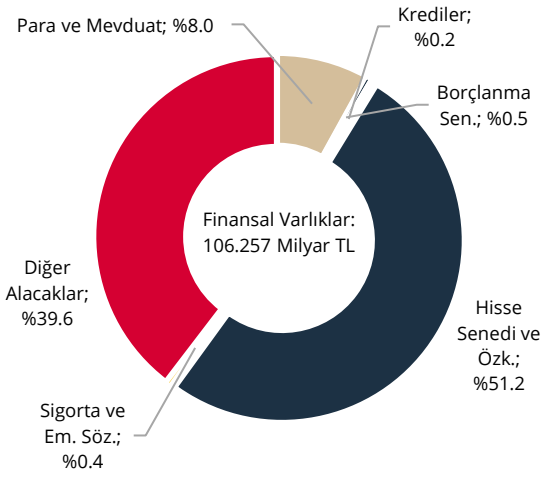

Kaynak: TCMB

Grafik 19: **Finansal Varlıklar, Akım** (Milyar TL)

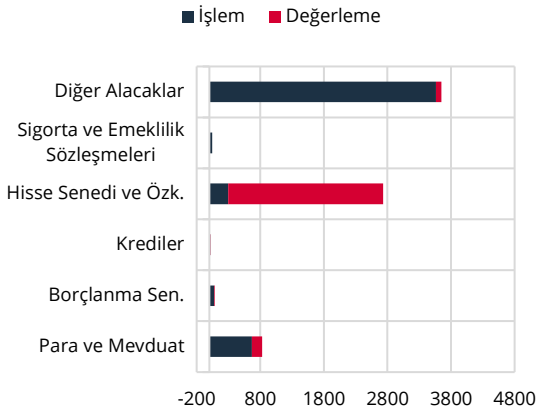

Kaynak: TCMB

Finansal olmayan kuruluşların yükümlülükleri ise aynı dönemde 8.402 milyar TL artış göstermiş olup, 131.766 milyar TL düzeyine yükselmiştir (Grafik 20). Bu değişimde işlem kaynaklı 5.144 milyar TL'lik ve değerleme kaynaklı 3.258 milyar TL'lik artışlar etkili olmuştur (Grafik 21).

Grafik 20: Yükümlülüklerin Araç Dağılımı, Stok (%)

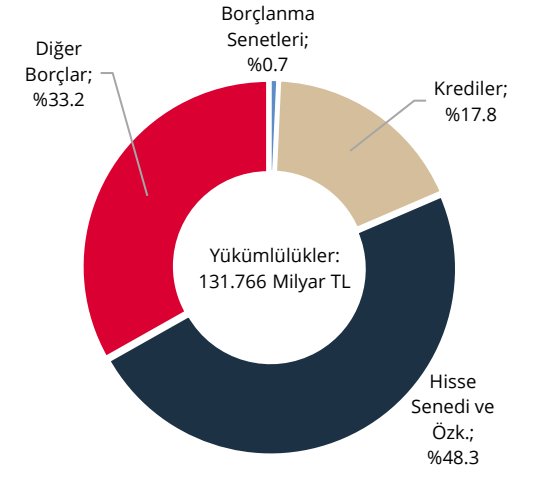

Kaynak: TCMB

Grafik 21: Yükümlülükler, Akım (Milyar TL)

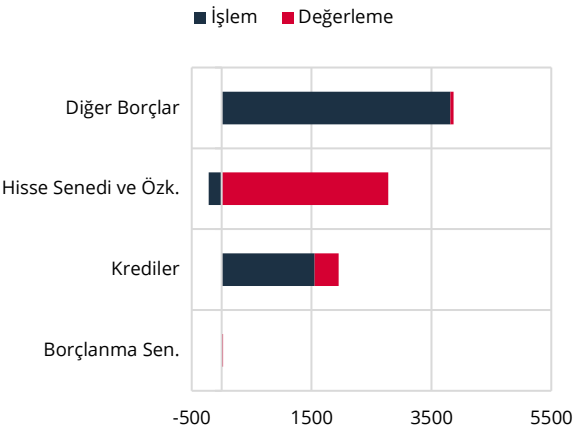

Kaynak: TCMB

Finansal olmayan kuruluşların net finansal pozisyonu 2025 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 1.029 milyar TL azalmıştır. Bu azalışta krediler ve diğer alacaklar net değişimi yükümlülük yönlü; para ve mevduat ile hisse senedi ve özkaynak kalemleri net değişimi ise varlık yönlü etkili olmuştur (Grafik 22).

Sektörün borçlarının GSYİH'ye oranı %39, toplam finansal varlıklara oranı ise %23 seviyesinde gerçekleşerek yatay bir seyir izlemiştir (Grafik 23).

Grafik 22: Finansal Olmayan Kuruluşlar Net Finansal Pozisyon Değişimi (Milyar TL)

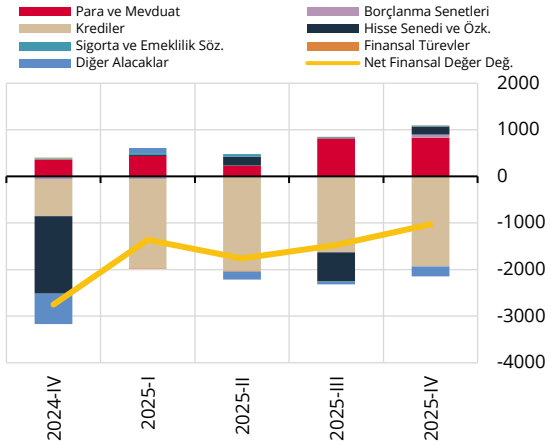

Kaynak: TCMB

Grafik 23: Finansal Olmayan Kuruluşların Borcu* (%)

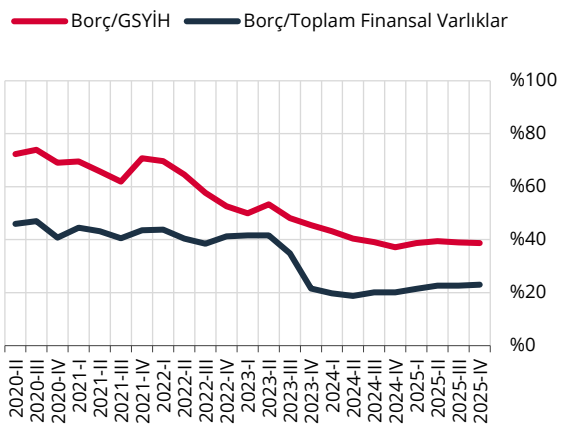

Kaynak: TCMB, TÜİK.

(*) Borçlar; krediler ve borçlanma senetlerinden oluşmaktadır.

VI. Hanehalkı

Hanehalkı finansal varlıkları 2025 yılı dördüncü çeyreklik döneminde bir önceki döneme göre 1.802 milyar TL artış göstererek 26.784 milyar TL düzeyine yükselmiştir (Grafik 24). İki çeyrek arasındaki artışın 710 milyar TL'si işlem, 1.092 milyar TL'si ise değerleme kaynaklıdır. Para ve mevduatlarda 74 milyar TL, yatırım fonlarında ise 241 milyar TL tutarında işlem kaynaklı artış gerçekleşirken, para ve mevduatlarda kur kaynaklı 572 milyar TL, hisse senedi ve özkaynaklarda fiyat kaynaklı 265 milyar TL pozitif değerleme bulunmaktadır (Grafik 25).

Grafik 24: Finansal Varlıkların Araç Dağılımı, Stok (%)

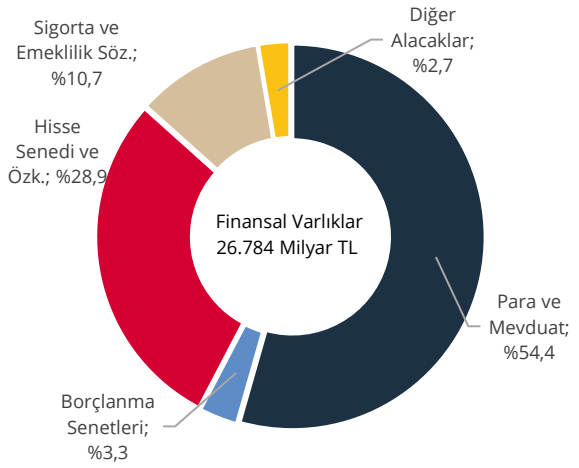

Kaynak: TCMB

Grafik 25: Finansal Varlıklar, Akım (Milyar TL)

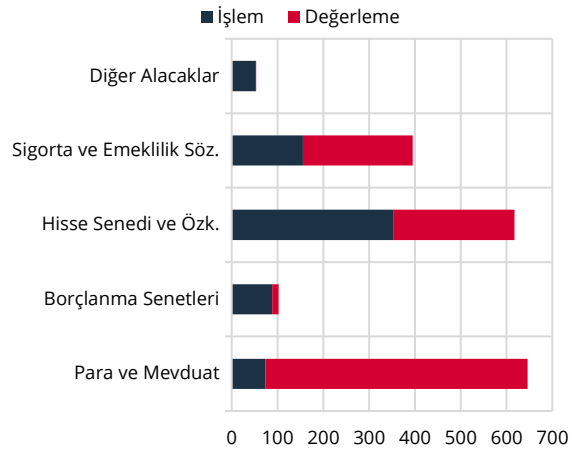

Kaynak: TCMB

Hanehalkı yükümlülükleri aynı dönemde bir önceki döneme göre 684 milyar TL artış göstermiş, bu artışın tamamına yakını işlem kaynaklı olarak gerçekleşmiştir. Sonuç olarak sektörün net finansal pozisyonu, 2025 yılı dördüncü çeyreğinde para ve mevduatlar, hisse senedi ve özkaynaklar, borçlanma senetleri ile sigorta ve emeklilik sözlemlerindeki artış kaynaklı 1.118 milyar TL artış göstermiştir (Grafik 26). Hanehalkı borçluluğuna ilişkin göstergelere bakıldığında; hanehalkı borcunun GSYİH'ye oranı (%9,9) ve borcun toplam finansal varlıklara oranı (%23), borcun harcanabilir gelire oranı ise %25 ile sınırlı artmıştır (Grafik 27).

Grafik 26: Hanehalkı Net Finansal Pozisyon Değişimi (Milyar TL)

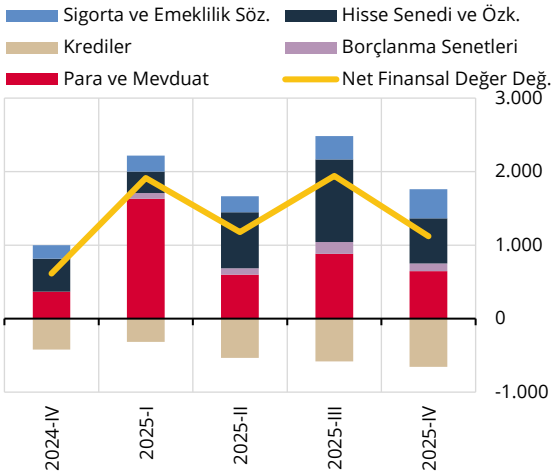

Kaynak: TCMB

Grafik 27: Hanehalkı Borcu (%)

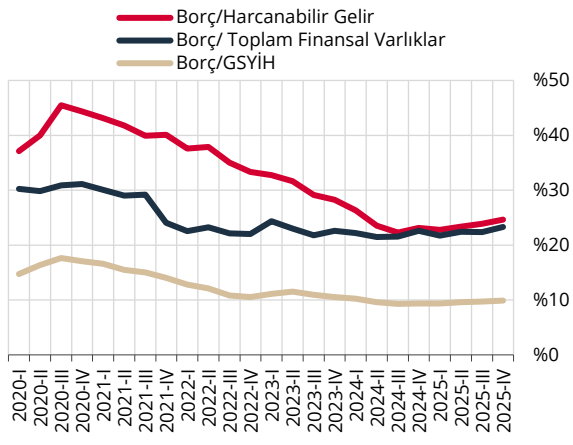

Kaynak: TCMB, TÜİK.

VII. Kimden-Kime Tabloları

Kredi, mevduat ve borçlanma senetleri kalemleri için derlenen kimden-kime matrisleri ışığında ekonomik sektörler arası ilişkiler aşağıda incelenmiştir.

VII.I. Krediler

Kredilerin kimden-kime matrisleri incelendiğinde, 2025 yılı dördüncü çeyreğinde en büyük bağlantının, finansal olmayan kuruluşlar ile parasal ve finansal kuruluşlar arasında gerçekleştiği görülmektedir. Parasal ve finansal kuruluşlar toplamda 25.750 milyar TL tutarında kredi kullandırırken, kredilerin 16.981 milyar TL'lik kısmını finansal olmayan kuruluşlara ve 6.256 milyar TL'lik kısmını ise hanehalkına vermiştir. Yurt içi sektörler tarafından dünyanın geri kalanından 10.919 milyar TL'lik kredi kullanılmış, bunun 6.444 milyar TL'lik kısmını finansal olmayan kuruluşlar, 3.667 milyar TL'lik kısmını parasal ve finansal kuruluşlar, 394 milyar TL'lık kısmını ise genel yönetim kullanmıştır (Grafik 28).

Grafik 28: Krediler, Kimden-Kime, Stok (Milyar TL)

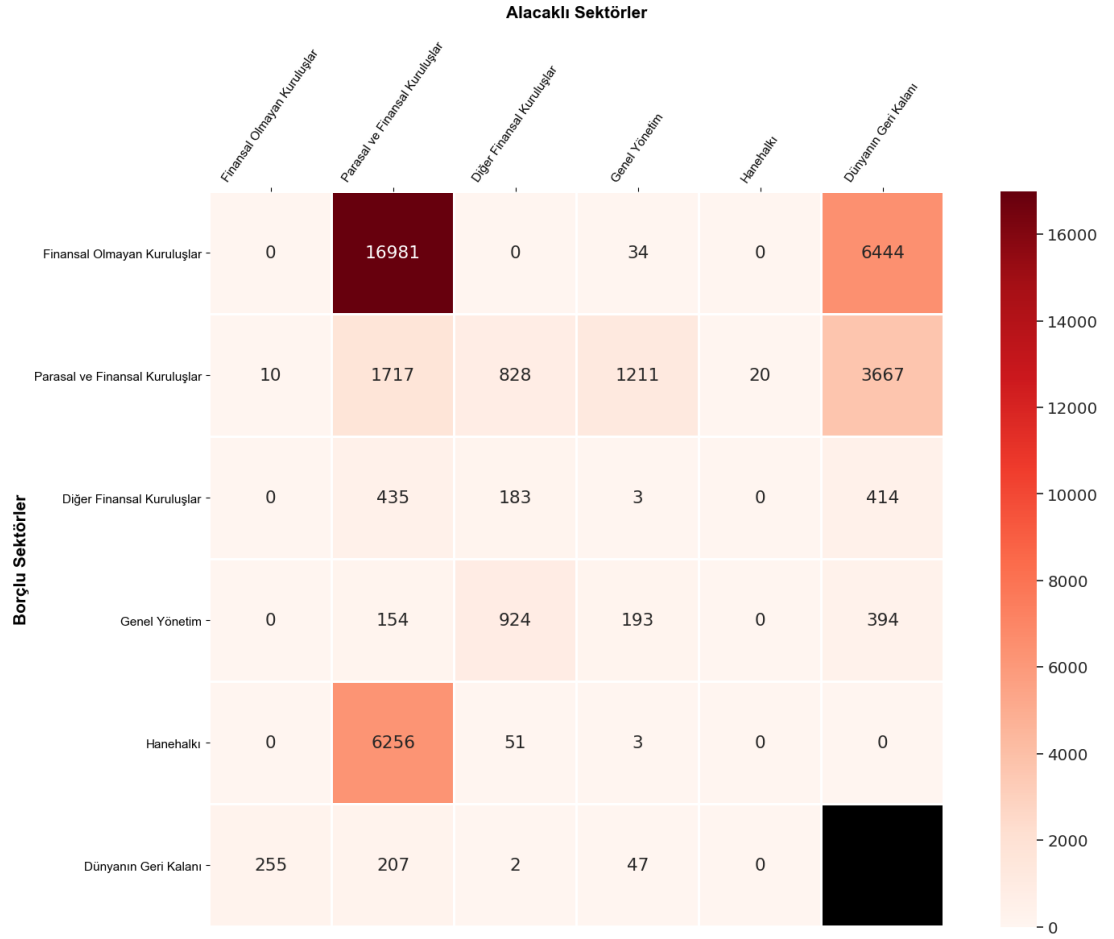

Kaynak: TCMB

VII.II. Mevduatlar

2025 yılı dördüncü çeyreğinde, toplam 46.195 milyar TL'lik mevduatın 40.748 milyar TL'lik kısmı parasal ve finansal kuruluşlarda, 5.091 milyar TL'lik kısmı dünyanın geri kalanında ve 356 milyar TL'lik kısmı ise genel yönetimde açılmıştır. Parasal ve finansal kuruluşlarda açılan mevduatın büyük bölümü hanehalkına (14.494 milyar TL), finansal olmayan kuruluşlara (7.137 milyar TL) ve parasal ve finansal kuruluşlara (10.066 milyar TL) aittir. Dünyanın geri kalanında tutulan mevduatın önemli bölümü ise parasal ve finansal kuruluşlar (4.036 milyar TL) tarafından açılmıştır. Genel yönetimde tutulan mevduatın tamamı ise genel yönetime aittir (Grafik 29).

Grafik 29: Mevduat, Kimden-Kime, Stok (Milyar TL)

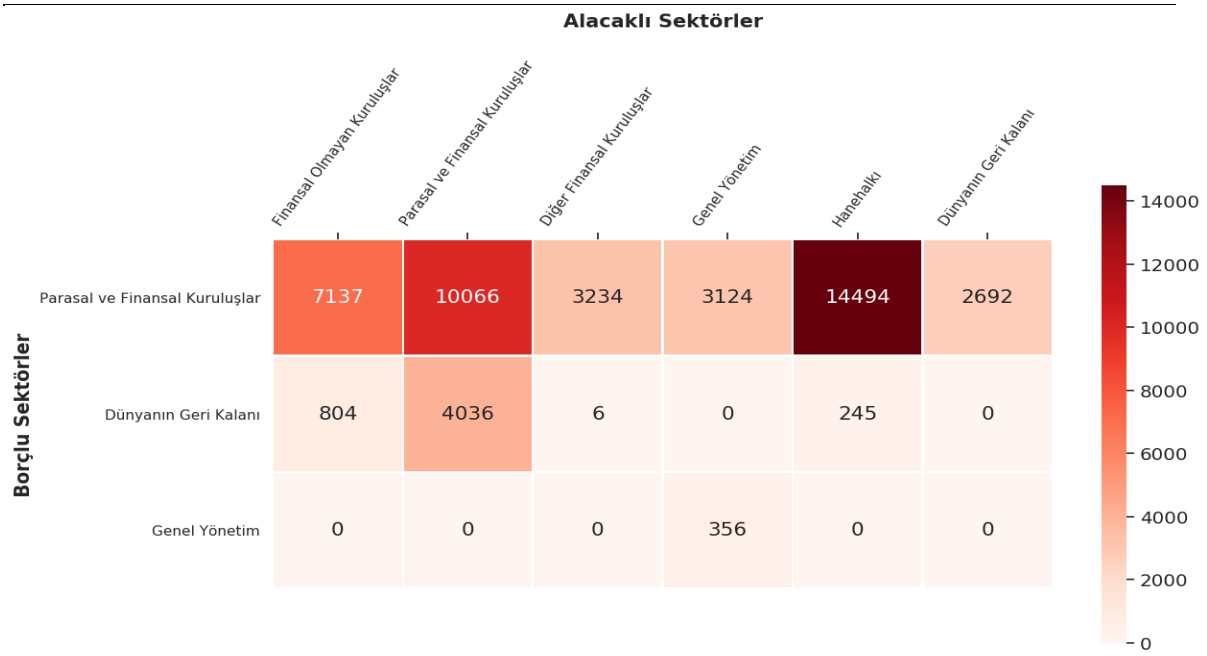

Kaynak: TCMB

VII.III. Borçlanma Senetleri

Yurt içi yerleşikler tarafından ihraç edilmiş olan borçlanma senedi stokunun 2025 yılı dördüncü çeyreği itibarıyla toplam değeri 18.667 milyar TL olup, 14.495 milyar TL'lik kısmı genel yönetim, 3.216 milyar TL'lik kısmı finansal kuruluşlar, 956 milyar TL'lik kısmı ise finansal olmayan kuruluşlar tarafından ihraç edilen senetlerden oluşmaktadır. Genel yönetim tarafından ihraç edilen borçlanma senetlerinin büyük bölümü finansal kuruluşlar (9.982 milyar TL) ve dünyanın geri kalanı (2.730 milyar TL) sektörünün elinde tutulmaktadır (Grafik 30).

Grafik 30: Borçlanma Senetleri, Kimden-Kime, Stok* (Milyar TL)

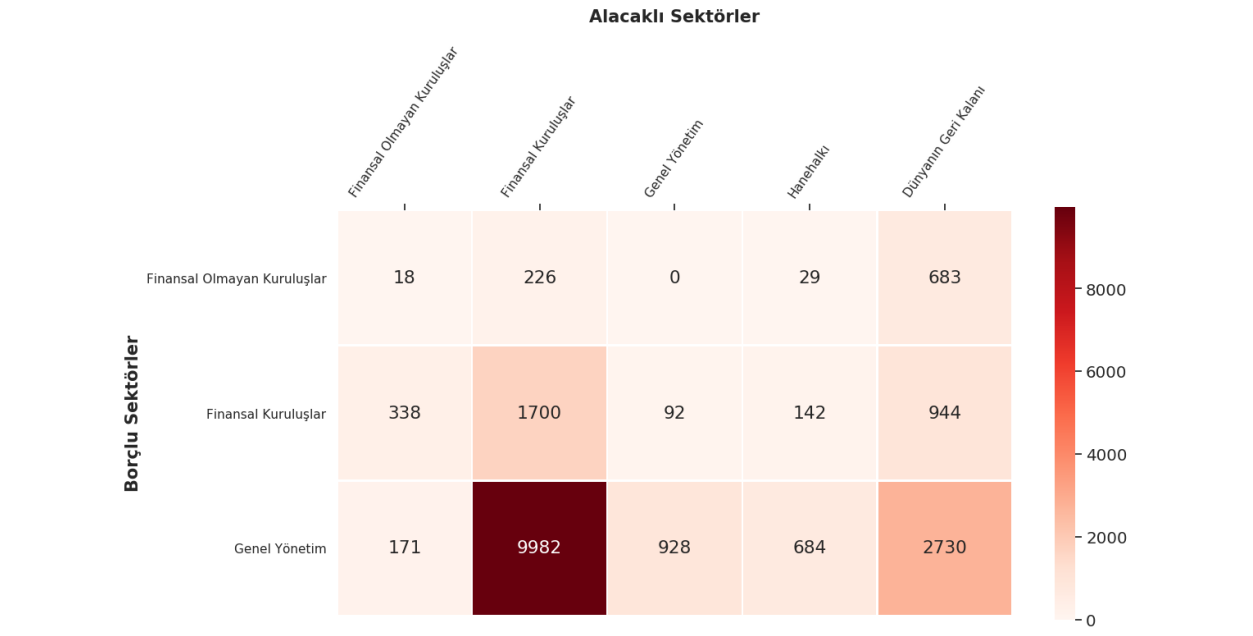

Kaynak: TCMB

(*) Borçlanma senetleri kimden-kime matrisi menkul kıymet istatistikleri veri tabanından yararlanılarak derlenmiştir.

VIII. Borçluluk Oranları ve Ülke Karşılaştırmaları

Yurt içinde yerleşik sektörlerin kullandıkları krediler ve ihraç ettikleri borçlanma senetlerinin toplamından oluşan finansal hesaplar tanımlı toplam borcun GSYİH'ye oranı, 2025 yılı dördüncü çeyreğinde sınırlı azalarak %93 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik 31).

Grafik 31: Sektörlerin Toplam Borcu/GSYİH* (%)

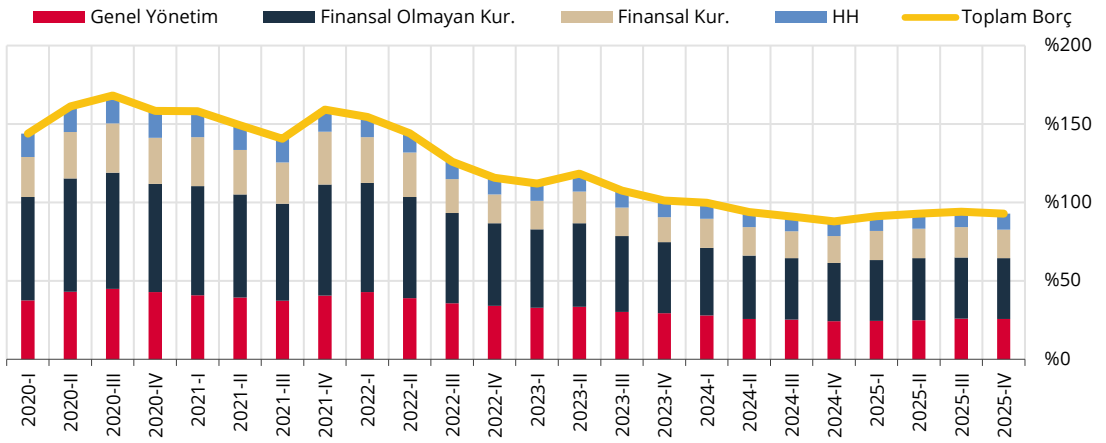

Kaynak: TCMB, TÜİK

(*) Borçlar; krediler ve borçlanma senetlerinden oluşmaktadır.

Tüm sektörlerin borçluluk oranları diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında; 2025 yılı dördüncü çeyreği itibarıyla Türkiye'de yerleşik sektörlerin toplam borcunun düşük seviyede gerçekleştiği görülmektedir (Grafik 32).

Grafik 32: Borç/GSYİH Ülke Karşılaştırması, Sektörler İtibarıyla* (%)

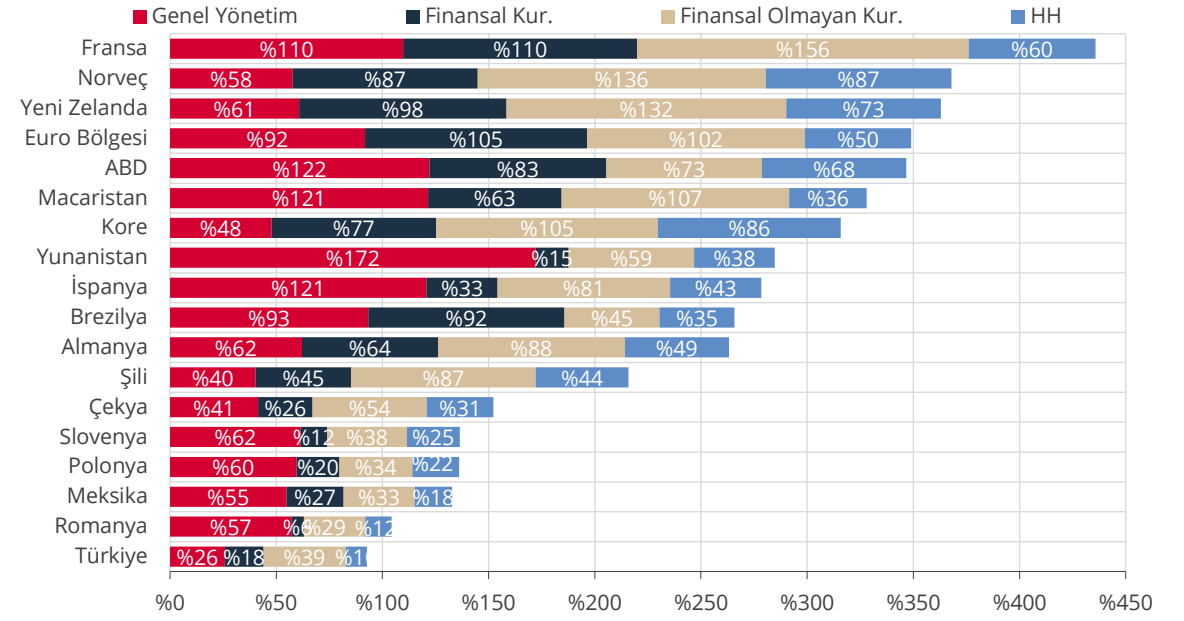

Kaynak: TCMB, TÜİK, OECD

Son Gözlem:2025-IV

(*) Borçlar; krediler ve borçlanma senetlerinden oluşmaktadır.

Hanehalkı finansal varlıklarının GSYİH'ye oranı 2025 yılı dördüncü çeyreği itibarıyla yaklaşık %43 seviyesindedir. Eşdeğer gelişmekte olan ülkelerde söz konusu oran %71 (Romanya) ile %168 (Şili) arasında değişirken, örnekleme dahil edilen gelişmiş ülkelerde ise bu oranın daha da yükseldiği görülmektedir. Hanehalkı yükümlülüklerinin GSYİH'ye oranına bakıldığında ise; 2025 yılının dördüncü çeyreğinde Türkiye'nin %11 ile karşılaştırma yapılan ülkeler arasında yükümlülük düzeyi en düşük ülke olduğu görülmektedir (Grafik 33).

Grafik 33: Hanehalkı Ülke Karşılaştırması

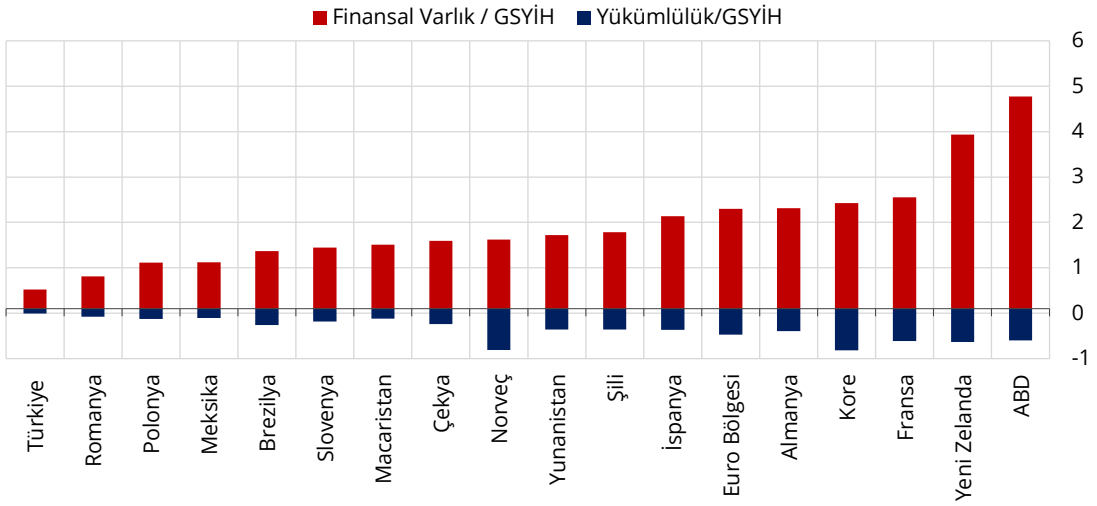

Kaynak: TCMB, TÜİK, OECD

Son Gözlem: 2025-IV

Finansal olmayan kuruluşların toplam finansal varlıklarının GSYİH'e oranı 2025 yılı dördüncü çeyreği itibarıyla %157 seviyesindedir. Örnekleme alınan gelişmekte olan ülkeler arasında bu oranın %58 (Yunanistan) ile %156 (Macaristan) arasında değiştiği görülmektedir. Yükümlülüklerin GSYİH'ye oranlarına bakıldığında ise; Türkiye'nin %196 yükümlülük oranı ile düşük ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir (Grafik 34).

Grafik 34: Finansal Olmayan Kuruluşlar Ülke Karşılaştırması

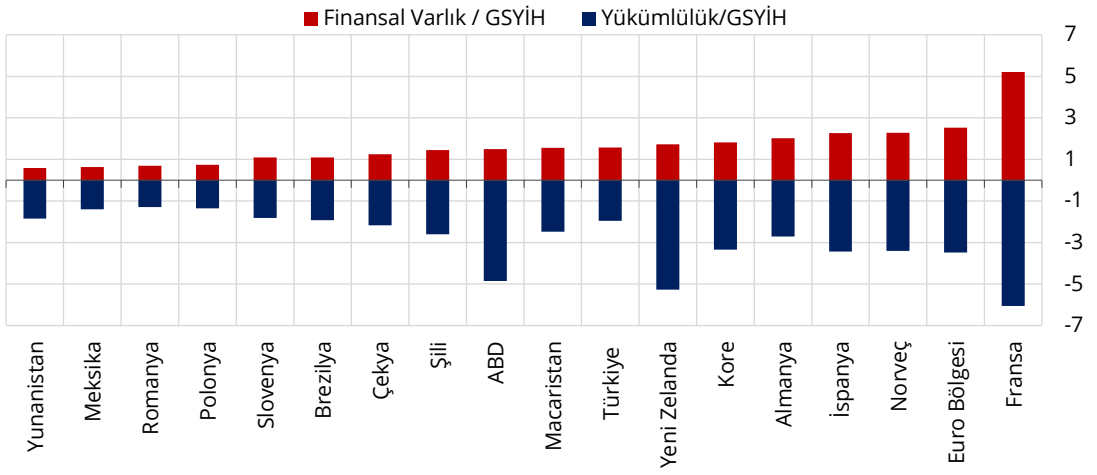

Kaynak: TCMB, TÜİK, OECD

Son Gözlem:2025-IV